

Vejledning og inspiration til

Kommunikation sygeplejersker

Spillet indeholder 9 forskellige kategorier, som kan bruges på mange forskellige måder. Her kan du finde inspiration til, hvordan du bruger de enkelte kategorier.

- 01 Situationer
- 02 Spørgsmål
- 03 Forklaringer
- 04 Smalltalk
- 05 Kulturforståelse
- 06 Uskrevne regler
- 07 Reaktioner
- 08 Tidsudtryk
- 09 Modalverber

Øvelserne er relateret til sygeplejerskefaget, men det forudsætter ingen faglig viden fra underviserens eller sprog-mentorens side. Man skal kun forholde sig til, om sætningerne er til at forstå.

Man kan også finde inspiration og hjælp i vejledningen her og i lommebøgerne: *Med dansk i lommen* og *Med dansk i kittellommen*.

Kategori 01. Situationer

Formålet er at træne/automatisere talesprog i forskellige sygeplejerelaterede situationer. Det er en fordel at gennemgå situationerne på forhånd eller starte med at brainstorme om, hvad man kan sige i situationen.

Øvelse 1: "Start samtalen"

A trækker et kort, læser kategorien og siger en passende indledende sætning.

Øvelse 2: "Ping pong"

A trækker et kort og siger en indledende sætning til situationen. B svarer. A reagerer på B's svar. Og så videre.

Øvelse 3: "Samarbejde og brainstorm"

Gruppen får et kort og brainstormer om, hvad man kan sige i situationen. Grupperne kan arbejde med samme kort eller forskellige.

Øvelse 4: "Skriv en dialog til situationen"

Det kan gøres i grupper, to og to eller alene. Den kan fremføres for de andre. Den kan også optages og afspilles.

Øvelse 5: "Gæt og grimasser"

A trækker et kort og spiller situationen sammen med en hjælper. De andre på holdet forsøger at gætte situationen.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Du mobiliserer en patient fra seng til stol.

Du skal over at sidde i stolen. Jeg skal nok hjælpe dig. Jeg kører lige sengen op. Kan du svinge benene ud over sengekanten? Du kan støtte dig til mig.

Du giver patienten morgenmad.

Her kommer jeg med din morgenmad. Vil du blive i sengen eller vil du over i stolen? Kan du selv spise eller skal jeg hjælpe dig?

Du hjælper en patient med toiletbesøg på toilettet.

Nu skal jeg hjælpe dig på toilettet. Jeg henter lige din rollator og så går vi. Kan du dreje dig rundt og bakke hen mod toilettet? Nu åbner jeg dine bukser og trækker dem ned, så kan du sætte dig på toilettet.

Kategori 02. Spørgsmål

Formålet er at træne spørgsmål til patienten om et bestemt emne. Som underviser/mentor skal man blot støtte op omkring udtalen og den sproglige korrekthed i spørgsmålene.

Som forberedelse kan deltagerne med fordel bruge lommebogen, *Med dansk i kittellommen*

Øvelse 6: "Stil tre spørgsmål"

A trækker et kort og stiller tre spørgsmål til emnet.

Øvelse 7: "Ping-pong"

A trækker et kort og stiller tre spørgsmål til emnet. B svarer relevant på spørgsmålene.

Øvelse 8: "Samarbejde på hold"

Hvert hold får 3 kort, som de skal diskutere og forberede spørgsmål til. Derefter fremlægges spørgsmålene for resten af holdet og de rettes i fællesskab.

Øvelse 9: "Konkurrence på hold"

To eller flere hold spiller mod hinanden. Underviseren eller en anden, der har rollen som "dommer", trækker et kort. Holdene får to minutter til at nedskrive så mange spørgsmål som muligt til emnet. Hvert korrekt spørgsmål giver point.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Stil patienten tre spørgsmål om nattens forløb.

Hvordan har du sovet? Har du det bedre her til morgen? Hvordan er natten gået?

Stil patienten tre spørgsmål om smerter.

Kan du prøve at beskrive smerterne? Er der noget, som udløser dine smerter? Hvor længe har du haft smerter?

Stil patienten tre spørgsmål om rygning.

Ryger du? Hvor mange cigaretter ryger du? Hvor mange år har du røget?

Stil patienten tre spørgsmål om hans/hendes alkoholforbrug.

Drikker du alkohol? Hvor mange genstande drikker du om ugen? Hvad slags alkohol drikker du?

Kategori 03. Forklaringer

Formålet er at træne forklaringer til patienten om relevante sygeplejefaglige emner som fx kost, medicin, sårskift osv.

Heller ikke denne øvelse forudsætter nogen faglig viden fra underviserens side, man skal blot tjekke, om man "som patient" ville kunne forstå forklaringen. Deltagerne kan forberede forklaringerne vha. lommebogen, *Med dansk i lommen* eller på hjemmesiden www.sundhed.dk

Øvelse 10: "Nu skal du høre"

A trækker et kort og siger en passende indledende sætning til emnet.

Øvelse 11: "Fortæl om emnet"

Alle trækker et kort og forbereder emnet hjemme. Forklaringerne gennemgås i fællesskab og man diskuterer, hvad der er bedst og mest enkelt at sige.

Øvelse 12: "Hvad siger vi?"

Der trækkes et kort og brainstormes i grupper over, hvad man kan sige i situationen. Grupperne/parrene kan arbejde med de samme kort eller forskellige.

Øvelse 13: "Skriv en dialog"

I grupper, to og to eller alene. Dialogen kan fremføres for de andre på holdet. Kan også optages (lyd/video) og afspilles.

Øvelse 14: "Gæt og grimasser"

A mimer forklaringen til patienten og de andre forsøger at gætte det.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Forklar patienten om sårskift.

Jeg skal skifte din forbindelse. Du får lige et afdækningsstykke ind under dig. Jeg fjerner den gamle forbindelse, så renser jeg såret med saltvand og det kan godt svie lidt. Jeg henter lige en ny forbindelse.

Forklar patienten om anlæggelse af drop.

Jeg kommer, fordi du skal have lagt et drop. Det gør lidt ondt at blive stukket, men ikke værre end man kan holde det ud. Er du med på det? Jeg spritter af der, hvor jeg skal stikke. Nu kommer der et lille stik. Det gør lidt ondt, men du skal holde hånden stille.

Fortæl patienten om skift af stomipose.

Jeg kommer for at hjælpe dig med at skifte din stomipose. Du skal ikke være bekymret for, at den lugter. Læg dig lige op på sengen. Kan du trække blusen lidt op og bukserne lidt ned? Jeg tager posen af og tjekker også lige, om du skal have skiftet kolostomi-pladen.

Forklar patienten om fordele ved rygestop.

Vi skal snakke lidt om, hvad du selv kan gøre for at få det bedre. Det er vigtigt, at du holder op med at ryge. Det vil være godt for dit kredsløb og dine lunger. Du kan få hjælp til rygestop i din kommune.

Kategori 04. Smalltalk

Formålet her er at træne smalltalk generelt med fokus på at indlede en samtale.

Det er en god ide at gennemgå situationerne på forhånd og snakke om, hvad man kan sige i situationen. På den måde kan man få forskellige mulige udtryk i spil.

Det kan ofte være svært at tale med sine kolleger i pauserne, fordi man er genert eller ikke synes, man er sprogligt dygtig. Det er vigtigt for de gode relationer, at man forsøger at deltage aktivt i samtalerne omkring bordet. Det skal øvelserne her understøtte.

Øvelse 15: "Har du ikke fået nye briller"

A trækker et kort og siger en sætning, som indleder samtalen.

Øvelse 16: "Ping-pong"

A trækker et kort, læser kortet og indleder en samtale. B stiller spørgsmål/reagerer. Samtalen skal holdes i gang med mindst to opfølgende sætninger.

Øvelse 17: "Samarbejde"

Hver gruppe laver i fællesskab en dialog over emnet og fremfører den for resten af holdet.

Øvelse 18: "Skriv en dialog til situationen"

Det kan være i grupper, to og to eller alene. Dialogen kan fremføres for de andre (på holdet) og den kan også optages (lyd/video) og afspilles.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Det er fredag eftermiddag. Du sidder i frokoststuen. Hvad siger du til din kollega?

Skal du (lave) noget spændende i weekenden? / Hvad har du af planer for weekenden?

Du står sammen med en kollega og venter på lægen. Du kan se, at din kollega har fået nye briller. Du kommenterer det.

Ej, du har da fået nye briller! De klæder dig!

Du kan ikke finde kantinen. Du møder en person på gangen. Hvad siger du?

Undskyld, ved du, hvor kantinen er?

Din kollega har lige mistet sin far. Hvad siger du til hende?

Det gør mig ondt at høre, at du har mistet din far. Var det uventet? Har han været syg længe? Hvordan nu med din mor? osv.

Kategori 05. Kulturforståelse

Det kan være rigtig svært at gennemskue, hvordan man opfører sig på den rigtige måde, når man er ny på en arbejdsplads. Formålet her er at øge forståelsen for og sætte fokus på de uskrevne regler på en dansk afdeling. Samtidig lægger øvelserne op til at få en god diskussion om emnerne.

Øvelse 19: "Hvad gør jeg?"

A trækker et kort og reflekterer over, hvad hun/han ville gøre i situationen.

Øvelse 20: "Hvad gør vi?"

Hver gruppe diskuterer de samme fire kort og fremlægger efterfølgende resultatet for resten af holdet.

Øvelse 21: Lav en dialog

Hver gruppe laver en dialog over emnet og fremfører den for resten af holdet.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Hvad gør du i følgende situationer:

Du har fødselsdag i morgen og skal på arbejde. Hvad gør du?

Du tager morgenbrød/kage/andet med til dine kolleger.

Klokken er 6 om morgenen. Du skal på arbejde, men vågner med feber. Hvad gør du?

Du ringer til afdelingens telefon.

Du har lavet en fejl i doseringen af medicin. Hvad gør du?

Du snakker med din nærmeste leder om det med det samme.

Du skal til tandlæge. Hvordan får du det til at passe med din arbejdsplan?

Du sørger for at få en tid hos tandlægen, der ligger uden for din arbejdstid.

Kategori 06. Uskrevne regler (okay – ikke okay)

Formålet er også her at øge forståelsen for de uskrevne regler på arbejdspladsen og samtidig få en god diskussion om emnerne.

Vurderingen af OKAY / IKKE OKAY kan diskuteres og svaret kan måske variere lidt fra arbejdsplads til arbejdsplads. I de fleste tilfælde er det dog meget klart og i alle øvelser er det vigtigt, at underviseren/mentoren formidler, hvad der er korrekt i forhold til dansk arbejdspladskultur.

Øvelse 22: "Diskussion på hold"

OKAY og IKKE OKAY kortene lægges på bordet. Holdene arbejder sig igennem kortene fra bunken og diskuterer, om situationen er OKAY eller IKKE OKAY på en dansk arbejdsplads.

Kortene placeres herefter i den valgte bunke. Til sidst diskuterer hele holdet deres svar.

Øvelse 23: "Hvad synes jeg?"

Hver deltager trækker et kort og placerer det i den bunke, han/hun mener den tilhører. Herefter forklarer han/hun sit valg til de andre.

Kategori 07. Reaktioner

Formålet er at træne og automatisere reaktioner og svar i typiske situationer.

Det kan være svært at svare rigtigt på dansk. Især fordi danskere ofte bruger omskrivninger af spørgsmål som fx "Du har ikke set til patienten endnu, vel?".

Øvelse 24: "Ping-pong i par"

A trækker et kort og siger sætningen. B svarer.

Øvelse 25: "Konkurrence på hold"

Hold A trækker et kort og siger sætningen. Hold B bliver enige om et svar. Hvert korrekt svar giver 1 point.

Øvelse 26: "Ping-pong i kreds"

Alle står i en rundkreds. Kortene er fordelt mellem deltagerne. A siger sætningen fra sit kort, venter fire sekunder, og siger så et navn på en anden deltager. Denne deltager skal nu svare. A's kort sendes derefter videre mod højre. Turen går videre til deltageren til venstre, som fortsætter på samme måde.

Øvelse 27: "Skriv en dialog"

Med udgangspunkt i sætningen på kortet, skrives en dialog, hvori sætningen indgår. Dette kan gøres alene, to og to eller på hold. Den med den mest korrekte og kreative dialog vinder.

Inspiration til, hvad man kan sige i situationen:

Du har ikke talt med patienten endnu, vel?

Nej, det har jeg ikke. // Jo, det har jeg. Han vil gerne tale med en læge, når familien kommer i eftermiddag.

Du kommer i morgen, ikk'?

Jo, det gør jeg // Nej, det gør jeg ikke. Jeg har byttet med Camilla.

Gider du give mig en hånd?

Ja, selvfølgelig. Jeg kommer nu // Jeg har simpelthen ikke tid lige nu. Kan du ikke spørge nogle andre om hjælp?

Du har aldrig taget en a-gas før, vel?

Nej, det har jeg ikke. Men jeg vil rigtig gerne lære det. // Jo, det har jeg prøvet før.

Har du brug for hjælp med Peter Hansen?

Ja tak. Det vil være dejligt // Nej tak, det er ikke nødvendigt. Men tak fordi du spørger!

Har patienten på stue 12 fået sin medicin?

Ja, det har han // Nej, det har han ikke endnu.

Kategori 08 og 09. Tidsudtryk og modalverber (kan stå/vil stå/må stå/skal stå)

Formålet er at træne/automatisere korrekte udtryk. Både tidsudtryk og modalverber er ofte svære for deltagerne at bruge korrekt og begge dele er meget vigtige for god kommunikation i sundhedsvæsenet.

I både kategori 08 og 09 skal man indsætte det eller de ord, der mangler. De følgende øvelser kan bruges til begge kategorier. Der er rettenøgler til begge kategorier i æsken.

Øvelse 28: "Indsæt det korrekte ord"

Kortene deles ud. Man skiftes til at læse et kort op. Turen går med uret. Er sætningen korrekt, sendes kortet bagud mod uret, er den forkert, beholder man kortet. Det gælder om at komme af med sine kort.

Øvelse 29: "Indsæt det korrekte ord på hold"

Holdene skiftes til at trække et kort og læse kortet op med indsættelse af det rigtige ord. Er sætningen rigtig, beholdes kortet. Er den forkert, lægges kortet nederst i bunken. Det hold med flest kort vinder.